

ZAHRÁDKÁŘSKÝ ZPRAVODAJ

Z I M A

2 0 0 9

VYDÁVÁ ČESKÝ ZAHRÁDKÁŘSKÝ SVAZ – ÚZEMNÍ SDRUŽENÍ

NÁCHOD

Slovo předsedy

Zase nám jeden rok uběhl jako voda, nebo Vám ne? Zahradu máme uklizenou a zazimovanou, ale zima nikde. Co to počásí s námi vyvádí. Snad nám to na zahrádce nedá moc velké zlobení. Letos jsme si užili ode všeho – vody, sucha, větru, krup a navíc ještě. My se však i přes napáchané škody otřepeme a jedeme dál. Vždyť je to příroda a my v ni žijeme a rádi. Rok 2009 byl volebním rokem po pětiletém období. Věřím, že byli zvoleni takoví funkcionáři, kteří jsou ochotni přispět svojí dobrovolnou prací ve prospěch celku, kteří umějí stmelit kolektiv a v neposlední řadě uvádět v život zajímavou činnost, která členy bude zajímat. Víím, že je to složité, máme každý spoustu jiných starostí, ale při troše snahy to jde. Věřím, že se někde podařilo získat do výborů mladé lidi. Je také třeba uvážlivě volit takové programy, které členy přilákají k účasti. Důležité je vědět, že tam kde se něco děje, je také zájem o činnost. Tam kde uspořádají pouze výroční schůzi, vlastně ani členové nevědí, že jsou v nějaké organizaci. Jistě, že nejde tyto věci lámat přes kolena, ale chce to trpělivost a mít jasný cíl. Činnost územního sdružení, především zásluhou jejího představenstva odpovídá jejímu poslání a pořádá nebo spolupřádá akce okresního významu. Již tradiční setkání zahrádkářů východních Čech na velmi dobré úrovni, bohužel s klesající návštěvností, údajně vzhledem k drahé dopravě. Proto představenstvo došlo k rozhodnutí, že setkání se bude napříště konat v předjarním období v zařízení ZO v České Skalici i vzhledem k vysokému nájmu kina 70 v Novém Městě nad Metují. Poslední nájemné činilo Kč 5 tisíc. Samozřejmě, že to nebude na úkor kvality. Bohužel účast i zde byla velmi slabá. Hodláme však s touto akcí pokračovat s nadějí, že zájem stoupne. Na příští setkání je hlášen zájezd ze ZO Sezemice a byla by ostuda, kdyby účast z našeho okresu byla tak slabá. Příští setkání se bude konat v sobotu 13. března 2010 opět v zařízení ZO Česká Skalice. Věřím, že návštěva alespoň z našeho okresu bude přece jen větší.

V současné době proběhla tzv. Výjezdní zasedání představenstva ÚS. Konala se v České Skalici, Náchodě, Jaroměři a Teplicích nad Metují. Tato neoficiální zasedání se velmi osvědčila a dle vyjádření účastníků by určitě nepřijeli pouze do Náchoda vzhledem k možnosti dopravy. Snažíme se proto přiblížit příslušným ZO v dané oblasti. Účast zástupců ZO byla až překvapivá. V debatě nás zástupci ZO informovali o své činnosti. Škoda jen, že se s tak zajímavou a pestrou aktivitou nepodělil s ostatními na stránkách Zpravodaje. Určitě zde i chybí včas oznámené konání výstav a dalších naplánovaných činností. Ze 30 ZO se nezúčastnily pouze ZO Studnice, Branka Náchod, Port Artur Hronov, Zaloňov a Meziměstí. Zájem byl velký a při této příležitosti byly distribuovány členské známky a Rukověti 2010, které jsou určeny každému členu k uhrazené známce. Na programu byla zpráva o činnosti ÚS, zprávy z ústředí svazu, zprávy z jednotlivých ZO a projekce z 5. regionální zahrádkářské výstavy v Teplicích n. M. Blíží se nám výroční členské schůze a obracím se na Vás se žádostí o

nahlášení jejich termínů a místa konání. Pokud to jen trochu bude možné jistě k Vám zavítají zástupci představenstva ÚS, kteří Vám některé záležitosti pomohou objasnit, případně obohatit Váš program. Závěrem mého krátkého nesouvislého povídání bych Vám všem členům územního sdružení ČZS, ale i našim příznivcům chtěl popřát pěkné a pohodové Vánoce, hodně zdraví, spokojenosti a úspěchů nejen v pěstitelské činnosti v nastávajícím roce 2010.

Luděk Groh

Ocenění ZO ČZS Teplice nad Metují.

27. října se konalo v Teplicích nad Metují slavnostní zasedání u příležitosti státního svátku ke vzniku Československé republiky. Zasedání tradičně pořádá Městský úřad a v rámci programu předává ocenění zasloužilým občanům města. Letos byli oceněni paní Alice Jirmanová a členové ZO ČZS v Teplicích nad Metují. Součástí ocenění je nemalá finanční odměna. Ocenění za organizaci zahrádkářů převzali zakládající člen př. Holman a předseda ZO př. Čáp. Po skončení programu bylo podáváno občerstvení a zahrádkáři v krásném prostředí hotelové školy v Teplicích nad Metují zpívali a bavili se až do půl druhé v noci. Všichni si tohoto ocenění vážíme a budeme se i nadále aktivně podílet na rozvoji a činnosti města.

Luděk Groh

PROGRAM oblastního školení odborných instruktorů ČZS HRADEC KRÁLOVÉ 2009 – 2010

9. 1. 2010

- 8.00 – 9.30 Z. Řeháček - *HK, Klub skalničkářů Pardubice* - Skalničky z evropských hor.
9.30 – 11.30 ing. T. Foral - *Brno* - Zahrady a předzahrádky (vstupy, ploty, chodničky, terasy, voda na zahradě...)
12.30 – 13.30 doc. ing. I. Malý - *MZLU Lednice* - Které odrůdy zeleniny pěstovat na dnešnízahrádce a jejich nutriční hodnota.
13.30- 16.00

30. 1. 2010

- 800 - 930 ing. O. Macl - Národní parky ČR.
9.30 – 11.30 ing. F. Muška - *Brno* - Ochrana okr. Rostl., zeleniny a ovoc. dřevin.
12.30 – 14.00 ing. F. Muška, Historie pěst. vinné révy, chmele, ovoc. dřev.
14.00 – 16.00 ing. P. Talich *Planá nad Lužnicí* - Pěstování fuchsii.

13. 2. 2010

- 8.00 – 11.30 J. Matejsek *Vršovka* - Pěstování meruněk a broskvoní v méně příznivých podmínkách
12.30 – 15.30 ing. A. Heinrichová S. Carraro *SZO Pelargonie* - Muškáty našich babiček v oknech našich vnuček.
15.30 – 16.00 RNDr. I. Hanovcová - Vyhodnocení OŠ 2009/10

Školení se koná v restauraci „U Švagerků“, Hradec Králové, Všešrdova 194 jako v minulých letech. Občerstvení event. možnost zakoupení oběda dle vlastního výběru na místě. Školení se mohou zúčastnit i odborní referenti a členové ZO ČZS.

RNDr. Irena Hanovcová, CSc.

Pozvání do holandské zahrady

V civilizovaném světě na zahradníka na cestách obvykle nečihají žádná dobrodružství či mimořádné události. Ale i když si své trasy a zastavení na nich velmi pečlivě naplánujete, někdy se všechno tak zamotá, že se z toho vyvine překvapivě zajímavá změna programu. Přesně tak to bylo i tenkrát, když jsme přijali zcela nečekané pozvání. Jednou z charakteristických vlastností holandského bydlení je pro nás trochu zvláštní zvyk – okna bez záclon. Mnoho místních domácností z ulice spíš připomíná výlohu obchodu než soukromý byt. Zvenku je tedy do bytu velmi dobře vidět, ale stejně dobře je vidět i z bytu do ulice. O tom jsme se přesvědčili mnohokrát, protože fotografování rostlin před soukromými zahradami není jednoduché. Zejména kvůli chybějícím záclonám jsme fotografováním rostlin vzbuzovali značnou pozornost domácích. V některých situacích jsme si s majiteli domu zlehka kývli na pozdrav a naznačili, že jenom fotíme rostliny, jindy jsme museli těžce vysvětlovat, že opravdu nejsme z realitní kanceláře, která chce koupit jejich krásný dům. Jedno zastavení však bylo úplně jiné, než ta ostatní. Z typického cihlového domu s mimořádně hezky upravenou předzahrádkou vyšla starší paní a pozvala nás na kávu tak mile, že nešlo odmítnout. Jazyková komunikace nebyla právě snadná, ale s dostatkem vůle to jakž takž šlo. A když se ukázalo, že jsme všichni nadšenci přes záležitosti zahradnické, jazykové bariéry jako by přestaly existovat. Běžné zahrady obyčejných lidí jsou v Holandsku ve velké většině případů malé a působí komorně. Možná na venkově nebo na samotách je pro zahradnické aktivity více prostoru, ale městské zahrádky bývají opravdu velmi skromné. Obdivovat jejich krásu, alespoň ze strany od ulice, může snad každý turista, který přichází s malou dávkou pokory a velkou časovou rezervou. Zahrada za domem je však přísně soukromým prostorem, kam se obvykle cizí lidé nevodí. O to překvapivější bylo pozvání přímo tam.

Předzahrádka

Zahrada u tohoto půvabného stavení má dvě části. Předzahrádka, ačkoliv je majetkem domácích, patří tak trochu všem. Její zeleň je zelení veřejnou, neboť tady, jako i v mnoha dalších případech, chybí plot. Je zde jenom nízký živý plůtek z ostnatých stálezelených dříví, který vymezuje hranici pozemku. Rostliny předzahrádky jsou sladěny s velkým citem, převládají zde stálezelené druhy, které doplňují jemná stébla trav, některé půvabné druhy trvalek a pár listnatých keřů. Společným rysem předzahrádky i vnitřní zahrady je úplná absence trávníku. Nakonec, co by tam také dělal? Jen by se staří lidé zbytečně

trápili s jeho sekáním a údržbou! Trávník v této zahradě nahrazují nízké půdopokryvné rostliny, které jsou použity tak, že zcela nahrazují u nás tak oblíbenou mulčovací kůru. Kůra se k mulčování používá v Holandsku jen zřídka, neboť lesů je zde poměrně málo a dovozová je drahá.

Vnitřní zahrada

Má sice některé podobné prvky jako předzahrádka, v mnoha ohledech je ale zcela jiná. Od okolí je ohraničena neprůhlednou zdí. Kromě estetického hlediska zde můžeme vysledovat silný akcent funkčnosti. Je to logické, vždyť tady probíhá normální život. Během pěkných dnů si tu majitelé posedí pod širým nebem, ale také zde skladují dřevo a suší prádlo. I když se v zahradě žije, nemá žádné místo, které by mohlo působit neupraveně - nebýt toho, že jsme ji navštívili zcela náhodně, mysleli bychom si, že je připravena pro vzácnou návštěvu nebo rodinnou událost. Část zahrady zabírají záhony, zbytek tvoří zpevněná plocha. S blátem není možno se potkat ani v nejhorším počasí. Rostliny na záhonech jsou sice vysázeny hustě, ale jejich sortiment rozhodně nepřipomíná žádnou zahradnickou sbírku. Svěží zeleň trávníku nahrazují nizounké svěže zelené půdo pokryvné trvalky, které trávník docela bravurně imitují. Na několika dalších plochách roste ještě pár vyšších trvalek a popínavých dřevin. Každá píď půdy i každý kousek prostoru jsou zde vyřešeny s velkým smyslem pro detail. Nádoby s rostlinami, sud na dešťovou vodu, pečlivě zamaskovaný sušák na prádlo, ptačí budky či jako by nedbale o zeď opřené staré dřeváky – všechno má své místo a svou logiku. Možná je tato zahrada zeměpisně příliš vzdálená od nás, možná její život pulzuje v jiném klimatickém i kulturním prostředí. Ale navzdory tomu, že je na plochu opravdu malinkatá, mohla by být i pro nás v mnoha ohledech velmi inspirativní.

P. Chlouba

Mostecké ekocentrum varuje zahrádkáře

Mezi zahrádkáři jsou v poslední době doslova hitem tzv. IBC kontejnery. Tisícilitrové plastové nádoby v pozinkované kleci využívají zahrádkáři nejčastěji jako nádrže pro závlahovou vodu. Cena nových kontejnerů je poměrně vysoká, je však možné sehnat i podstatně levnější použité kontejnery. Mostecké ekocentrum upozorňuje zahrádkáře na nebezpečí, kterému se vystavují při použití neodborně vyčištěných kontejnerů, které se používají, mimo jiné, na přepravu a skladování nebezpečných látek. Ekologické centrum Most, které provozuje bezplatnou ekoporadenskou linku pro Statutární město Most a město Litvínov, se kromě dotazů setkává také s řadou stížností obyvatel. V nedávné době bylo informováno o případu úniku neznámé tekutiny z kontejnerů v litvínovské zahrádkářské kolonii. Zahrádkář, který si dovezl dva kontejnery o objemu 1 000 litrů, z nich vypustil zbytek tekutiny na trávník. Látka, nejen že spálila trávu, ale vyvolala také zdravotní problémy sousedů

zahrádkáře - prudké bolesti hlavy, pálení očí a nevolnost. Případ řešila rovněž městská policie a posléze Odbor životního prostředí MěÚ Litvínov. Jak se zjistilo, kontejnery obsahovaly zbytky nebezpečné chemické látky s podílem těžkých benzínů, alkylaminů, aminů mastných kyselin, naftalenu, fenolu a xylenu (vliv těchto látek na zdraví člověka - viz infobox). Zahrádkář, který koupil kontejner z druhé ruky, se tak pravděpodobně dopustil přestupku proti zákonu o vodách - nedovoleného nakládání s nebezpečnými závadnými látkami. Příslušný vodoprávní úřad zahájil v této věci vyšetřování. "Domníváme se, že tento případ nemusí být ojedinělý. Mezi zahrádkáři je totiž o tento typ kontejnerů velký zájem. Může se tak stát, že zahrádkář, který se jinak na své zahrádce vyhýbá používání chemie, ať už ve formě průmyslových hnojiv nebo různých postřiků proti chorobám a škůdcům, si nevědomky zalévá zeleninu vodou obsahující nebezpečné látky. Než kontejner použije poprvé, vypláchne ho a vodu vylije kousek od své zahrádky. Většinou si takový zahrádkář není vůbec vědom, jakému nebezpečí může, v případě použití neodborně vyčištěných kontejnerů, vystavit nejen životní prostředí, ale i své zdraví, zdraví své rodiny a svých sousedů. Proto tímto způsobem apelujeme na všechny zahrádkáře.", uvedla Soňa Hykyšová, vedoucí Ekologického centra Most. IBC (intermediate bulk container) kontejnery se dají označit za obaly nové generace. Jejich výhodou je snadná stohovatelnost a proto se používají nejčastěji pro přepravu a skladování nebezpečných chemických látek, hořlavin, ale také potravin. Vyrábějí se v různém provedení, nejčastěji jako plastové nádrže s ventilem o objemu 640 a 1 000 litrů, které mohou být umístěny v pozinkované kleci. Výhodou těchto kontejnerů je také možnost jejich rekondice, tedy opětovného použití, což je jistě nespornou výhodou i z čistě ekologického hlediska. Firmy, které dodávají v těchto kontejnerech různé chemické látky dalším firmám, většinou nabízejí možnost jejich zpětného odběru. Takové obaly však nesmí být vypláchnuty a rovněž nesmí být odstraněny nálepky, které identifikují jejich obsah. "Musíme si uvědomit, že chceme-li použít kontejner např. na zahrádce jako nádrž na závlahovou vodu, měli bychom věnovat maximální pozornost tomu, jaké látky byly v kontejneru skladovány a jakým způsobem byl kontejner vyčištěn. Dodavatel by nám měl poskytnout informace, ze kterých je zřejmé, k jakým účelům takto vyčištěný kontejner můžeme použít." vysvětlila Hykyšová. Nákup tzv. z druhé ruky od různých soukromých inzerentů nezaručuje, že kontejner neobsahuje zbytky potenciálně zdraví škodlivých látek. Jejich cena se pohybuje kolem 1 500 Kč. Většinou inzerenti prohlašují, že se jedná o vymyté kontejnery vhodné na zahradu. Látky, které se často v těchto kontejnerech přepravují, mohou být zdraví škodlivé i ve velmi malém množství. Nestačí kontejner vypařit horkou vodou nebo jen vypláchnout, jak se zřejmě zahrádkáři domnívají. K vyčištění je nutné použít vícefázové chemické postupy. Jak však vyplynulo z vyjádření

některých firem zabývajících se prodejem nových i vyčištěných kontejnerů, ani tyto složité postupy nedokáží zaručit zdravotní nezávadnost. Proto tito dodavatelé seznamují své zákazníky se způsobem použití takových kontejnerů. Většinou se doporučují pouze pro stavební účely, lze je využít jako septik, ke skladování odpadních látek apod. Na co si dát pozor při nákupu použitého kontejneru je z výše uvedeného jasné. Co ale dělat, pokud již takový kontejner vlastníte? V první řadě se podívejte, zda jsou na kontejneru nálepky, podle kterých byste mohli identifikovat, jaká látka byla v kontejneru skladována. Pokud zjistíte, že se v kontejneru neskladovaly potraviny, ale chemické látky, neměly byste takový kontejner používat na zalévání. Jestliže žádnou nálepku nenajdete, nemáte jistotu vůbec a rovněž byste jej měli používat pouze tak, abyste neohrozili své zdraví a životní prostředí. Nač si zbytečně kontaminovat zahrádku nebezpečnými látkami, které vám mohou v půdě přetrvat i roky? Mostecké ekocentrum chce tímto způsobem apelovat nejen na důvěřivé, nedostatečně informované nebo v horším případě méně zodpovědné zahrádkáře, ale také upozornit na nekontrolované obchodování s již použitými kontejnery, které mohou obsahovat zbytky škodlivých látek. Již nepoužitelné kontejnery by měly být ekologicky zlikvidovány a ty, u nichž není možné zaručit zdravotní nezávadnost, by měly být použity pouze k takovému účelu, který nepředstavuje ohrožení životního prostředí a zdraví člověka. Ekologické centrum Most proto v těchto dnech informuje zahrádkářské svazy v celé ČR a uvítá jakoukoli pomoc při šíření této informace. Vliv výše jmenovaných látek na zdraví člověka (pozn. - v kontejnerech může být skladována celá řada nebezpečných látek, tyto se vztahují pouze ke konkrétnímu případu): alkylaminy. **Při vdechování** aerosolu může dojít k podráždění sliznic. U citlivých osob může způsobit podráždění pokožky. Může způsobovat i reverzibilní poškození očí. Zdraví škodlivý **při požití**: aminy mastných kyselin. Mohou způsobit podráždění kůže a sliznice, vyvolat alergické reakce, po vdechnutí podráždění dýchacích cest, při dlouhodobějším působení hrozí poškození jater a ledvin. Naftalen způsobuje bolesti hlavy, zvracení a zvýšené pocení, případně křeče či průjem. Rovněž může způsobovat rozklad červených krvinek (hemolýza) a nekrózu jater, které doprovází chudokrevnost, horečka, zvýšení počtu bílých krvinek (leukocytóza), žloutenka a porucha funkce jater. Největší nebezpečí hrozí u těhotných žen a kojenců, neboť látka prochází placentou a proniká i do mateřského mléka. Fenol má leptavé účinky na všechny tkáně v těle. Rychle se vstřebává všemi cestami (včetně neporušené kůže), vzhledem k lipofilnímu charakteru rychle proniká do buněk a brzy se projevuje jeho systémová toxicita. Primární účinky jsou neurotoxické, cílovými orgány jsou játra a ledviny, výrazné dopady má i na dýchací a oběhový systém. Mezi projevy systémové toxicity patří bolesti hlavy, závratě, hypotenze, komorová arytmie, mělký dech, pobledlost až cyanóza. Xylen - nižší koncentrace působí negativně na funkci ledvin, kosterního svalstva a rovnováhu tekutin a elektrolytů. Xylen rovněž dráždí dýchací a trávicí ústrojí,

může mít negativní účinky na játra. Nejzávažněji je ale ovlivněn nervový systém, již při nízkých koncentracích se prodlužuje reakční čas, zhoršuje se smysl pro rovnováhu.

Převzato

Jaro v zimě

Rychlení je stará zahradnická technika, která trochu „šidí“ přírodu. Můžeme urychlit zeleninu, květiny, dřeviny. V tomto období urychlíme hlavně cibuloviny. Rychlené cibuloviny nám dělají radost v době, kdy je čerstvých květin minimum. Je jasné, že na Vánoce je trh s rychlenými květinami přesyten a rozkvetlý hyacint si můžeme koupit doslova v každém květinářství. Ale zima bude trvat ještě řadu týdnů, tak proč si neudělat radost třeba v polovině února. Proč se s tím „piplat“ doma, namítne ne jeden z nás. Prostě proto, že to umíme a těší nás to. Tak proto. Rychlení je proces, kdy zahradníci uměle navodí dojem, že zima již proběhla a pro rostliny začíná nová sezona. Pro rychlení se hodí drtivá většina cibulovin – od drobných druhů, jako jsou sněženky, ladoňky a krokusy, přes obvyklé narcisy a tulipány až po robustní hyacinty, sasanky nebo konvalinky.

Kdy začít

Každá rostlina má svoji dobu, kdy je nutné ji vysadit, abychom se dočkali květů k určitému termínu, v případě květin to jsou nejčastěji vánoční svátky. Toto datum je tedy pro komerční zahradníky alfou a omegou, kterou se jejich počínání řídí. Protože my jsme vázáni na rozdíl od nich pouze vlastním potěšením, nemusíme se termíny výsadby řídit tak pečlivě. Narcisy, které vykvetou počátkem února, nás možná potěší více než na Vánoce, kdy je čerstvých květin na trhu nepřeborné množství. V domácích podmínkách nemáme přesně řízené teplotní a světelné podmínky, jako mají k dispozici profesionálové, ale i tak lze dosáhnout dobrých výsledků. I když se nejčastěji vysazují cibuloviny na rychlení v říjnu, můžeme je vysadit klidně i v listopadu – rozkvetou pár týdnů po Vánocích.

Jaké druhy volíme

Vždy vybíráme rané hybridy, a to u narcisů i tulipánů. Nerychlíme tzv. botanické tulipány, které rozkvétají jen na přímém slunci. Docela spolehlivé jsou hyacinty, u nich máme dokonce dvě možnosti, jak je pěstovat – buď vysazené do půdy či pěstované ve speciálních skleněných nádobách. U hyacintů ale musíme jejich vývoj dost kontrolovat a pomáhat si krytem, který nám zajistí, aby květní stvol narostl do dostatečné výšky a nezůstal „sedět“ těsně nad cibulí. Zaměříme se ale raději na druhy, které obchodní síť nenabízí, jako jsou třeba bledule, ladoňky či konvalinky.

Jak cibulky vysazujeme

Pokud cibule vysazujeme do půdy, sázíme je tak, aby špičky poněkud vyčnívaly. Jako substrát použijeme substrát pro setí nebo jinou velmi lehkou

půdu s přidavkem perlitu, písku či rašeliny. Povrch osázeného květináče můžeme pokrýt polštářky mechu. Nádoby necháme v tmavé, chladné místnosti, cibule musí důkladně zakořenit. Ideální je chladný sklep nebo tmavé schody, kde se netopí. Teprve po několika týdnech můžeme nádoby přenést do tepla a světla. Tato teplotní a světelná změna ale nesmí být náhlá, teplotu zvýšíme nadvakrát, dva týdny musíme květináče nechat asi ve 14 °C, teprve potom je přeneseme do 18 °C.

Rychlení konvalinek

Protože se rychlené konvalinky téměř vůbec neprodávají, máme šanci vypěstovat něco, co nám bude každý závidět. Konvalinky jsou pro rychlení velmi vhodné, a to zvláště tehdy, máme-li je na vlastní zahradě, a nemusíme tedy puky někde shánět. Právě na počátku listopadu je ten správný termín, kdy začít. Deset květních puků narovnáme do širšího květináče. Nejlepší je postupovat tak, že květináč položíme na bok a puky do něj rovnáme a prosypáváme je obvyklou zahradní zemí. Puky musejí zůstat nad povrchem, pokud jsou kořeny příliš dlouhé, trochu je zkrátíme. Potom květináč postavíme, sklepeme ho a případně ještě dosypeme trochu zeminy. Vysazujeme jen květní puky – ty poznáme tak, že na rozdíl od listových mají tupou špičku a jsou tlustší, zkušenější zahradníci dokonce cítí květ uvnitř pohmatem. Vysazené puky se rychle při teplotě kolem 30°C. Takové teploty docílíme postavením květináče k teplu, překrytím sklem a opakovaným rosením vlažnou vodou. Velmi také pomůže zakrytí povrchu půdy vrstvou mechu. Vývoj květů trvá asi čtyři týdny, teprve potom postavíme květináče na okno. Na rozdíl od rychlení hyacintů jsou vykvetlé puky již pro další pěstování bezcenné a nelze je na jaře zasadit na záhon, protože puky nevytvorí v květináči žádné nové kořeny a rychlým vývojem květů se zcela vysílí. Další rok musíme použít nové konvalinkové puky.

Převzato

Okrasné trávy ozdobí zahradu na podzim i v zimě

Okrasné trávy jsou v zahradách oblíbené až v posledních deseti patnácti letech. Dřív se téměř nepěstovaly. Když se však po nich poohlédneme dnes, zjistíme, že chybí málokde. Unás chybí tradice jejich pěstování v historických zahradách a parcích. Možná se snad objevovaly některé letničkové k sušení, mezi kterými vedly prim zaječí ocásek (*Lagurus*) a třeslice (*Briza*). Rozšiřování trav do zahrad podporuje nejen jejich neobvyklý vzhled, zvláště u těch mohutných, ale také stále se rozšiřující sortiment dostupný v zahradních centrech. Na trhu existuje mnoho desítek až stovek druhů a kultivarů okrasných trav. Jsou mezi nimi jednoleté druhy (jejichž klasy a laty zdobí záhony a suchá aranžmá) i druhy vytrvalé - drobné travičky i mohutní několikametroví obří.

Kam s nimi. Existují druhy, které můžeme pěstovat v záhonech, kolem jezírek

nebo soliterně. Zvláště vzrůstné trsnaté druhy jsou nádhernými dominantami, jiné můžeme pěstovat ve skupinách. V širokém sortimentu najdeme i druhy vhodné pro suchá až stepní stanoviště, pro vřesoviště i na půdy vlhké a podmáčené.

Které vybrat. Pravými trávami jsou rostliny patřící do čeledi lipnicovitých. Mezi nejznámější patří psinečky (*Agrostis*), ovsík (*Arrhenantherum*), třeslice (*Briza*), třtiny *Calamagrostis*), kostřavy (*Festuca*), kavyly (*Stipa*), metlice (*Deschampsia*), lalang (*Imperata*), bezkoleneček (*Molinia*), dochan (*Pennisetum*). K zatím málo známým patří trávy amerických prérií, jako např. *Bouteloua*, *Sporobolus*, *Andropogon* nebo *Buchloe*. K nejatraktivnějším bezesporu patří mohutné trsnaté druhy z rodů ozdobnice (*Miscanthus*) a kortaderie (*Cortaderia*).

Zkuste ozdobnici. Ozdobnice čínská (*Miscanthus sinensis*) je asi vůbec nejpěstovanější okrasnou trávou současnosti. Většina lidí ji zná pod počestěným latinským názvem miskantus. Sortiment dnešních ozdobnic lze nejlépe členit podle výšky, ale také podle šířky, tvarů listů a zbarvení listů.

Vysoké kultivary dorůstají výšky dvou a více metrů a jsou zpravidla širokolisté. Patří sem např. *Goliath*, *Silbertum*, *Silberfeder*, *Autumn Lights*, *Bronzeturm*, *Silberfeder*.

Ke středně vysokým (150 až 200 centimetrů) řadíme z úzkolistých *Altweibersommer*, *Blondo*, *Kaskade*, *Gracilimus*, *Nippon*, *Silberspinne*, ze širokolistých *Fleming* a *Rotsilber*, *China*, *Juli*.

K drobnějším (do 100 až 150 centimetrů) patří úzkolisté, *Kleine Silberspine*, *Ferner Osten*, *Ghana* a *Yakushimana Dwarf* a širokolisté *Arabesque* a *Herkules*. Další kapitolou jsou pestrolisté kultivary středně vysoké *Variegatus*, *Zebrinus*, *Zebrinus Strictus* a nízké *Adagio*, *Hinjo* a *Mornig Light*.

U některých kultivarů ozdobnic dochází v průběhu vegetace ke změně barvy listů. Výrazné to bývá především na podzim, kdy se odívají do zlatožlutých nebo červenohnědých odstínů. Některé kultivary bohatě kvetou. Jejich stébla zakončená latami v hnědavých, červených nebo stříbřitých tónech se objevují od poloviny srpna do konce září a na rostlině vytrvávají dlouho do zimy. Proto můžeme říci, že tyto trávy zdobí zahradu po celý rok. Jejich nástup na jaře je pozvolný. K silnějšímu růstu dochází až v květnu a červnu, metat začínají až koncem června a v srpnu. Kvítky v latách se plně otvírají až během září a října.

Ozdobnice vyžadují slunečné stanoviště, výživné hluboké půdy, dostatečnou závlahu a pravidelné přihnojení. Není divu při tvorbě takové množství hmoty.

Ozdobnice zpravidla přezimují bez problémů. Rostliny však před zimou neseřezáváme. Ponecháme je v zahradě až do jara. Vypadají pěkně i ojíněné nebo s lehkou pokrývkou sněhu. Loňské listy odstraníme až v předjaří, abychom uvolnili cestu novým. Jaro je vhodné období pro množení dělení trsů.

Pampová tráva. Mnohem horší je to s pěstováním tzv. pampové trávy, která je sice atraktivnější a mnoho návštěvníků výstav a zahradních center jí neodolá. Kortaderie (*Cortaderia selloana*), jak se správně jmenuje, tvoří mohutné trsy vysoké kolem 1 m. Raší od konce dubna, vykvétá až během září. Stébla, která listy převyšují až o půl druhého metru, zakončují půlmetrové huňaté laty.

□ Kortaderie je rostlina dvoudomá. Tvoří rostliny samčí a samičí. Samičí laty se nerozpadají a vydrží na rostlině mnohem déle. Kortaderie je tráva sice krásná, ale náročná.

□ Vysazujeme ji do teplých, slunných a chráněných míst. Vyžaduje dostatek vláhy během vegetace, ale vlaha v zimě jí škodí. Proto před výsadbou musíme v jámě vytvořit dobrou drenáž. Na zimu listy svážeme, zakryjeme listím a ještě překryjeme fólií, aby nezatékalo do kořenového systému. Listy, stejně jako u ozdobnic, seřezáváme až na jaře. Přes veškerou péči se může stát, že rostliny zimu nepřežijí. Můžeme také rostlinu pěstovat ve větší nádobě a na zimu ji přestěhovat do chladné místnosti, kde nemrzne.

□ Kortaderii množíme dělením rostlin na podzim nebo v předjaří. Také kortaderie se pěstuje v mnoha kultivarech. Aurea má laty hnědé, Pumila je drobnější. Za květu dorůstá metrové výšky. Rosea za květu dorůstá až 2 m. Na rozdíl od předešlého kultivaru, který má laty bílé, má květenství v růžové barvě. Bohužel je velmi choulostivá. Sunningdale Silver má stříbřité laty a převislé listy. Aureolineata a Sun Stripe mají žlutě panašované listy, Albolineata má listy bíle panašované.

převzato

Thuje v květináči - zazimování

Nejlepší by bylo zapustit ji do země někde na záhonu, když máte zahradu, jinak použít o hodně větší květináč, ten stávající do něho zasypat třeba drceným polystyrénem nebo rašelinou aby tak snadno nepromrznul, dobře zalévat když nemrzne, zastínit proti slunci. Květináč musí snést mráz, aby se neroztrhnul (nejlépe plastový, nebo dřevěný).

Budky, nabídka - Vážení přátelé,

dovoluji si Vás oslovit jako významnou skupinu zapálených nadšenců, kterým není lhostejné jejich okolí a díky svému koníčku mají silný vztah k přírodě. K napsání tohoto dopisu mne inspirovala návštěva několika hobby marketů, kde jsem si prohlédla i nabídku budek a krmítek pro zpěvné ptáky. Mnoho z nich nespĺňovalo podmínky, aby vůbec nějaký druh v takovéto budce mohl zahnízdit a nabízená krmítka spíše připomínala prostřený stůl pro různé predátory ptactva. Bohužel personál nedokázal vysvětlit, pro jaké druhy jsou určeny, kam je třeba budky vyvěsit a jak se o ně starat. Funkce těchto budek a krmítek je tudíž spíše estetická. Proto bych se na Vás ráda obrátila s nabídkou, která může atraktivnit přírodní prostředí a podpořit zvýšení populací užitečného ptactva na Vašich zahradách a zahrádkách.

Jako pravidelná čtenářka časopisu Zahrádkář vím, že tématu podpory různých živočichů se tento časopis věnuje pravidelně a přináší spolehlivé a ověřené informace. Víím také, že pomalu ubývá kutilů mnozí z nás jsou rádi, když třeba i ptačí budku mohou koupit hotovou a ušetřený čas věnovat práci i odpočinku na zahradě.

Ptačí budky, které nabízíme, jsou vyráběny dle návodů zpracovaných odborníky z řad ČSOP a splňují podmínky pro bezpečné hnízdění příslušné skupiny ptáků. Součástí dodávky jsou samozřejmě i návody na vyvěšení, aby umístění vyhovovalo danému druhu.

Aby budky byly funkční po delší období, je třeba zajistit patřičnou údržbu a sledování. To je vhodná příležitost, jak zapojit i „mladé zahrádkáře“ a předávat lásku k přírodě těm nejmladším formou názorného příkladu.

Jeť pro zajímavost uvedu, že Lesy České republiky, s.p. ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody vyvěsily v lesích již 25.000 budek a věřím, že podobnou pozornost si zaslouží zahrady a zahrádky v okolí našich měst.

Jsem přesvědčena, že Vaši péči Vám opeření obyvatelé zahrádek oplatí nejen zpěvem, ale i vydatnou pomocí v boji proti hmyzím škůdcům. Zájem o podporu hnízdních možností ptactva ocení všichni spoluobčané jako správný krok v oblasti ochrany přírody.

Právě zima a předjaří je pro vyvěšování budek ideálním časem, proto zasíláme naši nabídku v této době.

Pro zájemce umíme vyrobit i příbytek pro čmeláky (čmelákovník) nebo i pro další druhy užitečného hmyzu, který jako jediný zajišťuje opylení mnoha druhů rostlin.

Naši nabídku (vyobrazení veškerého sortimentu a ceník) najdete také na webu: www.semenarskyzavod.cz a pracovníci semenářského závodu Vám rádi odpoví na Vaše případné dotazy. Děkuji za Váš čas, který jste věnovali tomuto dopisu, a těším se na případnou spolupráci.

V Týništi nad Orlicí dne 30.10.2009, Ing. Zuzana Neznajová ředitelka závodu

Dny vhodné pro pěstování a ošetření plodin v roce 2010

Vysvětlivky k textu:

Měsíc přibývá od novoluní do úplňku.

Měsíc ubývá od úplňku do novoluní. **Měsíc** stoupá, je síla působící od znamení Střelce do znamení Blíženců.

Měsíc klesá je síla působící od znamení Blíženců do zn. Střelce.

Síla znamení (dále **zn.**) Blíženci a znamení Střelce se jednoznačně neurčuje.

A/ Setí a sázení zeleniny.

1. Kedlubny, ředkvička, ředkev, řepa salátová, celer, mrkev, pastinák, petržel kadeřavá, petržel kořenová, cibule, česnek.

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá, alternativně klesá zn. Zvěrokruhu – Býk, Panna, Kozoroh.

Leden: 5,6,14

Únor: 1,2,10,11

Březen: 1,2,9,10,11,28,29

Duben: 6,7,24,25

Květen: 3,4,13,21,22,23,30,31

Červen: 1,9,10,18,19,27,28

Červenec: 7,8,15,16,24,25

Srpen: 3,4,11,12,30,31

Září: 1,8,9,26,27,28

Říjen: 5,6,24,25

Listopad: 2,3,29,30

2. Brambory.

Podmínky: fáze Měsíce –ubývá, krátce po úplňku. Zn. Býk, Panna, Kozoroh, Ryby.

Březen: 1,2,9,10,11

Duben: 6,7,11,12

Květen: 3,4,8,9,30,31

3. Rajče, paprika, okurka, tykev hrách, fazol.

Podmínky: fáze Měsíce – přibývá, zn.

Beran, Lev, Střelec

Leden: 21,22,23

Únor: 18,19,27,28

Březen: 17,18,26,27

Duben: 14,22,23

Květen : 19,20

Červen: 16,17,24,25,26

Červenec: 13,14,21,22,23

Srpen: 10,18,19

4. Salát, špenát, brokolice, květák, zelí, pekingské zelí, kapusta.

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá

Zn. Ryby, Stír, Rak (vh. dny pro setí)

Leden: 1,2,9,10

Únor: 5,6,7

Březen: 5,6,14,15

Duben: 1,2,11,12,29,30

Květen: 8,9

Červen: 4,5,6

Červenec: 2,3,29,30

Srpen: 7,8,25,26,27

Září: 4,5

B/ Přepichování a přesazování rostlin (zeleniny, květin, stromů, keřů) na jaře a na podzim.

Podmínky: fáze Měsíce – přibývá, alternativně , klesá, zn. Rak, Lev, Stír, Beran, Panna (nejvhodnější znamení)

Únor: 24až28

Březen: 24až27,28,29

Duben: 20až23,24,25,28

Květen: 17až20,21,22,23,26,27

Červen: 14až17,18,19,22,23

Říjen: 8,9,12,13

Listopad: 6,7,17,18

C/ Sklizení a uskladňování

Podmínky: fáze Měsíce – stoupá.

Zn. Kozoroh, Beran, Býk (nejvhodnější znam. pro sklizeň zeleniny a brambor)

Květen: 3,4,10,11,12,13,30,31

Červen: 1,7,8,9,10,27,28

Červenec: 5,6,7,8,24,25,31

Srpen: 1,2,3,4,20,21,22,28,29,30,31

Září: 1,16,17,18,24,25,26,27,28

Říjen: 14,15,21,22,23,24,25

Listopad: 10,11,17,18,19,20,21

D/ Zalévání a hnojení.

1. Dny, kdy se nezalévá /množ. měsíc/

Podmínky: dny květu, znamení zvěř..

Blíženci, Váhy, Vodnář

Květen: 5,6,7,15,16,24,25

Červen: 2,3,11,12,13,20,21,29,30

Červenec: 1,9,10,17,18,26,27,28

Srpen: 5,6,13,14,15,23,24

2. Hnojení.

Podmínky: měsíce – ubývá, n. úplněk.

Znamení - Beran, Střelec, Panna

Únor: 1,2,8,6

Březen: 1,2,7,8,29

Duben: 3,4,5,13

Květen: 1,2,10,11,12,28

Červen: 7,8,26

Červenec: 4,5,6

Srpen: 1,2,28,29

Září: 24,25

Říjen: 5,6
Listopad: 1,2,29,30

E/ Zakládání kompostu.

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá
Zn. zvěr. Panna, Býk, Kozoroh
Květen: 3,4,13,30,31
Červen: 1,9,10,27,28
Červenec: 7,8
Srpen: 3,4,30,31
Září: 1,26,27
Říjen: 5,6,24,25
Listopad: 2,3,29,30

F/ Boj proti škůdcům a plevelům

1. Škůdci v zemi – vrtalka pórková, Pochmurnatka, mrkvořada, květinka cibulová, zelná a všežravá

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá
Zn. Zvěř. Býk, Panna, Kozoroh
Únor: 1,2,10,11
Březen: 1,2,9,10,11
Duben: 6,7
Květen: 3,4,13,30,31
Červen: 1,9,10,27,28
Červenec: 7,8
Srpen: 3,4,30,31
Září: 1,27,28
Říjen: 5,6,24,25

2. Škůdci na povrchu

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá
Zn. zvěr. – Blíženci, Střelec, Rak
Březen: 7,8
Duben: 3,4,5
Květen: 1,2,28,29
Červen: 11
Červenec: 9,10,11
Srpen: 5,6,7,8
Září: 2,3,4,5,29,30

3/ Pletí plevelů v nevhodnější den

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá
Zn. zvěrokruhu Kozoroh, Vodňák
Únor: 10,11,12,13
Březen: 9,10,11,12,13,
Duben: 6,7,8,9,10
Květen: 3,4,5,6,30,31
Červen: 1,2,3,27,28,29,30
Červenec: 1,26,27,28
Srpen: 23,24

G/ Pěst. termíny pro stromy a

Keře

1. Výchovný řez, vyštipování /pincování/, zkracování letorostů a zkracování větví na nižší větvení.

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá, klesá

Zn. zvěr. Blíženci, , Lev, Panna, Váhy, Střelec, Beran (při ubývajícím měsíci)

Únor: 1až4,8,9
Březen: 1až4,7,8,30,31
Duben: 3,4,5,13,24,25
Květen: 1,2,10,11,12,21,22,23
Červen: 7,8,18,19
Červenec: 4,5,6,15,16,31
Srpen: 1,2,9,28,29
Září: 6,7,24,25

2. Zmlazovací řez při přestěpování, nebo zestárnutí stromu. Průklest a vyřezávání celých větví.

Podmínky: fáze Měsíce – ubývá
Zn. Zvěř. Lev Střelec, Beran
Únor: 8,9
Březen: 7,8
Duben: 3,4,5,13

3. Řez nemocných stromů v horní části koruny na nižší větvení.

Podmínky: fáze Měsíce – novoluní
Ve dnech: 14.2,15.3,14.4,14.5,12.6,
11.7,10.8,8.9

4. Zušlechťování – roub. a očk.

Podmínky: fáze Měsíce – přibývá, nelépe blízko úplňku.

Zn. zvěr. Beran, Lev, Střelec
Únor: 18,19,27,28
Březen: 17,18,26,27
Duben: 22,23
Květen: 19,20
Červen: 16,17,24,25,26
Červenec: 13,14,21,22,23
Srpen: 18,19

H/Setí a vysazování květin

Podmínky: fáze Měsíce – přibývá /setí a řízkování na jaře/. ubývá /vysazování odnoží a cibulovin na podzim/

Zn. Zvěrokruhu Panna, Blíženci, Váhy
Březen: 22,23,28,29
Duben: 18,19,24až27
Květen: 15,16,21až25
Říjen: 5,6,7,26,27
Listopad: 2až5,22,23,24,29,30

Vypracoval František Němejč dle knihy „Neznámá moc Luny“ a podle „Lunárního kalendáře“ pro rok 2010.

Nabídka - Vážení přátelé,

dovoluji si oslovit nabídkou přednášek např: „Úvodní všeobecná přednáška“, „Orchideje“, „Živé ploty a tvarování okrasných dřevin“, „Tropické a subtropické rostliny“, „Biologická a technická ochrana rostlin“, „Pěstování klasické a exotické zeleniny“, „Pěstování ovocných dřevin“, „Skleníky, foliové kryty, netkané textilie“, „Choroby a škůdci ovocných dřevin a zeleniny včetně ochrany“, „Ovocnářské novinky“, případně v souboru od každého něco.

Samozřejmě zodpovím dotazy posluchačů, pokud moje vědomosti stačí. Podle Vašeho přání mohu u Vás realizovat přednášku na Vámi zadané téma. Přednášky jsou doplněny projekcí, na závěr s ukázkami s přírodní tematikou ze světa. Při přednáškách realizujeme prodej zahrádkářských potřeb – semen zeleniny, přípravků pro ochranu rostlin, hnojiv, novodobých stimulatorů růstu a pod. Tento prodej lze samostatně uskutečnit i při jiných Vašich akcích např.: schůze, přednášky, výstavy.

Luděk Groh, okresní odborný instruktor, absolvent ústřední zahrádkářské akademie, předseda Územního sdružení ČZS

Náchod, ředitel „Regionální zahrádkářské výstavy“ v Teplicích nad Metují – 6. ročník - 3.-5. Zář 2010 Rooseveltova 75, 549 57 Teplice nad Metují, tel.: 603 541 225, grohovi@tiscali.cz

pf 2010

OBSAH

	Str.
Slovo předsedy	2
Ocenění ZO ČZS Teplice nad Metují	3
Program oblastního školení odborných instruktorů v H.K.	. 3
Pozvání do holandské zahrady	4
Mostecké ekocentrum varuje	..5
Jaro v zimě	..8
Okrasné trávy	9
Thuje v květináči	11
Budky – nabídka st. Lesů ČR	12
Vhodné dny pro ošetření plodin	13
Nabídka přednášek	15
Obsah	15
Novoroční přání a obrazová příloha	16

Př. Matejsek v Častolovicích

Z výstavy v Jasenné

Z ocenění ZO ČZS Teplice nad Metují

*Územní sdružení
Českého zahrádkářského svazu
okresu Náchod*

*Hodně zdraví, spokojenosti a pěstitelských úspěchů
v novém roce 2010
přejeme všem našim členům a příznivcům*